

http://www.teachingenglish.org.uk

Стрельник О. О. Средства мультимедиа как компонент формирования проектной компетентности филологов.

Проведен анализ особенностей использования технологий мультимедиа в учебном процессе как способов установления коммуникации, что предоставляет возможность всецело исследовать специфику структурирования разных языковых систем. В работе указано, что основное задание современного образования – это не только накопление теоретических знаний, но и выработка практических умений и навыков для их эффективной реализации при помощи использования технологий мультимедиа, которые выполняют множество учебных функций, которые соответствуют основным дидактическим принципам.

Аргументировано, что использование технологий мультимедиа является ключевым вектором образовательного процесса, при помощи которого реализуется необходимая коммуникация с представителями других культур, обуславливающее появление новых методов и приёмов изучения иностранных языков.

Определены новые формы работ, которые реализуются при помощи мультимедиа и используются во время проведения занятий с целью повышения мотивационно-эмоционального потенциала студентов, развития творческого мышления, обобщения, систематизации, контроля приобретенных знаний и эффективного их использования в дальнейшей профессиональной деятельности.

Охарактеризованы типичные виды педагогических чатов, а также блогов, которые варьируются в зависимости от их первоначальных заданий и предоставляют возможность быстро получать научную информацию, общаться с носителями языка, который изучается; исследовать специфику духовно-культурной жизни конкретного народа.

Доказано, что интеграция технологий мультимедиа в учебном процессе является обязательным компонентом современного образования, что предоставляет возможность развивать профессиональные умения и навыки, а также трансформирует ключевую роль преподавателя, который должен создать соответствующие условия для реализации продуктивного сотрудничества со студентами, а не только контролировать количество приобретенных ими знаний.

Ключевые слова: информационно-коммуникационные технологии, интеграция, мультимедиа, коммуникация, инновационные технологии, иностранный язык.

Strelnik O. O. Facilities of multimedia as component of forming of project competence of philologists.

The analysis of the features of the use of multimedia technologies in the educational process as ways to establish communication, which provides an opportunity to fully explore the specifics of structuring different language systems. The work indicates that the main task of modern education is not only the accumulation of theoretical knowledge, but also the development of practical skills for their effective implementation through the use of information and communication technologies (ICT), which perform many educational functions that correspond to the basic didactic principles.

It has been argued that the use of multimedia technologies is a key vector of the educational process, through which the necessary communication with representatives of other cultures is realized, leading to the emergence of new methods and techniques for studying foreign languages.

The new forms of works, which will be realized through multimedia and used during realization of employments with the purpose of increase of motivational-emotional potential of students, development of creative thought, generalization, systematization, control of the purchased knowledge and their effective use in further professional activity, are certain.

The typical types of pedagogical chats are described, and also blogs which are varied depending on their primary tasks and give possibility quickly to get scientific information, to socialize with *азимпанта* of language which is studied, investigate the specific of spiritually-cultural life of concrete people.

It is well-proven that integration of technologies multimedia in an educational process is the obligatory component of modern education, that gives possibility to develop professional abilities and skills, and also transforms the key role of teacher which must create corresponding terms for realization of productive collaboration with students, rather than just to control the amount of the knowledge purchased by them.

Keywords: of informatively-communication technologies, integration, multimedia, communication, innovative technologies, foreign language.

УДК 376.091.214:364.78-056.24

Тесленко В. В.

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗРОБКИ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПРОГРАМИ
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОГО СУПРОВОДУ ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ**

У статті розглядаються питання механізму створення регіональної програми соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю. В її основу покладено систему ідей і принципів доступності, цілісності у створенні специфічного виховного середовища, суб'єктивної спрямованості в освітньо-розвивальному процесі, комплексного підходу до соціально-педагогічного супроводу дітей цієї категорії. Мета програми полягає у соціально-правовому

захисті дітей, підготовки їх до самостійного життя за рахунок створення варіативних, індивідуально-орієнтованих різнопланових умов розвитку і соціалізації. Визначено основні функції соціально-педагогічного супроводу (компенсаторна, адаптивна та розвивальна) та головні завдання. У кінці роботи зроблені відповідні висновки.

Ключові слова: програма, діти з інвалідністю, реабілітація, соціальна адаптація, супровід, виховання, розвиток, соціалізація, функції, завдання, самореалізація.

В останні десятиліття відбуваються суттєві зміни соціокультурних норм і цінностей у всіх сферах життєдіяльності людства. Важливим моральним критерієм гуманності цивілізованого суспільства є відношення до людей з інвалідністю, розуміння їх ціннісної ідентичності як повноправних носіїв права. У базових міжнародних документах даної спрямованості, і передусім у Конвенції ООН про права інвалідів та Факультативного протоколу до неї (2007 р.) підкреслюється необхідність розв'язання на національних рівнях найбільш важливих проблем людей і, зокрема, дітей з інвалідністю.

В Україні існує стійка тенденція зростання кількості дітей означеної категорії, які потребують системної допомоги з боку суспільства. Зазначимо, що за роки незалежності в нашій державі створена певна система підтримки та захисту дітей з вадами розвитку, сформовано у цілому відповідне законодавче поле, реалізуються різнопланові цільові заходи. Однак, виконання законодавчих і нормативних актів в умовах економічного спаду здебільшого носять загальний характер, їх часткове виконання характеризується вибірковістю і не впливає на реальний стан справ. Окрім цього, на жаль, не налагоджена спільна робота у даному напрямку в усій вертикалі влади, не стимулюється належним чином громадська і місцева ініціатива. Разом з цим важлива роль, на нашу думку, належить саме обласному рівню, де розробка програм всебічної підтримки дітей з інвалідністю дозволить “сконцентрувати матеріально-фінансові, науково-методичні можливості та здійснювати ефективну реалізацію визначених цілей з урахуванням специфіки конкретного регіону” [7].

Існуючі проблеми підкреслюють актуальність означеної проблематики, що зумовило мету написання даної статті, яка полягає у необхідності пошуку інноваційних шляхів створення регіональних програм соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю.

Зауважимо, що при розробці комплексної програми соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю слід розрізняти три взаємопов'язаних і тісно переплечених аспекти: теоретичний, проектувальний і практично-діяльнісний. У педагогічній дійсності вони взаємодіють за відповідною схемою. У теоретичному аспекті генеруються ідеї, формуються принципи, визначаються поняття й цінності. У проектувальному – проектуються цілі, умови, засоби, технології і критерії. У практичному – створюються й апробуються інструментарії, форми, зміст, методи й прийоми. Таке уточнення досить важливе, оскільки часто становлення якоїсь програми підміняється конструюванням або навпаки моделюванням процесу, що є некоректним.

Важливим є визначення основних загальних сутнісних характеристик комплексної програми у галузі соціальної педагогіки, до яких ми відносимо:

- спрямованість на мету, підкорення всіх запрограмованих заходів і дій кінцевому результату;
- наявність системи показників, орієнтованих не на кількісний, а на якісний характер;
- чіткий розподіл функцій, прав, обов'язків усіх суб'єктів, які беруть участь у реалізації програми, визначення діалогу як провідної форми взаємодії для всіх учасників програми;
- об'єднання всіх суб'єктів програмної діяльності в єдиній організаційній формі, під загальним керівництвом і управлінням, з єдиним ступенем відповідальності за доручену ділянку реалізації програми;
- строга координація й узгодженість функціональних обов'язків між різними ланками й суб'єктами діяльності;
- гнучка система управління, орієнтована на цілі й завдання програми.

На нашу думку, програму соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю слід розглядати як нормативну модель спільної діяльності суб'єктів соціально-педагогічного процесу, суть якого зводиться до єдиного вектору – розвитку суб'єктних якостей у дітей з інвалідністю. В основу створення програми має бути покладено систему ідей і принципів цілісності, відкритості (доступності) у створенні специфічного виховного середовища, комплексного підходу до соціально-педагогічного супроводу цих дітей, “суб'єктної спрямованості в освітньому процесі, взаємодії з батьками, суб'єктами релаксаційного процесу” [3].

Аналізуючи в цілому практику, що склалася у регіонах України, можна зробити висновки про те, що наявна “система реабілітації й соціальної адаптації дітей з інвалідністю не відповідає у

цілому вимогам сучасних наукових підходів та інноваційних методик” [4], зокрема:

◇ дії всіх суб’єктів соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю не мають цілісного й системного характеру;

◇ органи влади не виконують у повній мірі функцію центрального ланцюга системи, тому не вдається залучити всі регіональні можливості;

◇ вирішення проблеми дітей з інвалідністю здійснюється здебільшого на основі медико-педагогічного підходу, а не соціально-педагогічного;

◇ матеріально-фінансове забезпечення достатньо обмежено й не відповідає реальним потребам;

◇ недостатнє позабюджетне фінансування, спонсорство, благодійність фізичних та юридичних осіб, громадськості;

◇ спостерігається певна пасивність медичних, педагогічних та психологічних працівників щодо пошуку нових підходів до вирішення проблеми дітей з інвалідністю;

◇ повільно опановуються технології реабілітації та соціальної адаптації означеної категорії дітей в освітніх закладах і родин.

Зауважимо, що наявні проблеми, протиріччя, особливості і можливості регіону мають бути обов’язково враховані при розробці означеної програми.

Головна мета програми – соціально-правовий захист дітей з інвалідністю, підготовка їх до самостійного життя за рахунок створення варіативних комплексів оптимальних, сприятливих умов шкільного, міського (районного), обласного рівнів, які гарантують реалізацію індивідуальних програм розвитку, реабілітації та соціальної адаптації кожної дитини з інвалідністю. Необхідним є передбачення різноманіття комплексів умов з урахуванням типології дітей цієї категорії та тих обставин, у яких вони перебувають. Сутність регіональної системи соціально-педагогічного супроводу полягає в максимальній диференціації й індивідуалізації роботи щодо соціально-педагогічної реабілітації та адаптації з урахуванням особливостей дітей з інвалідністю й соціально-педагогічної ситуації, у яких вони перебувають.

При цьому, на нашу думку, програма повинна спиратися на систему загальних властивостей програм такого типу. До таких властивостей слід віднести: а) орієнтацію дітей з інвалідністю на діяльнісне включення у світ суспільно-корисної практики як головного засобу психічного розвитку та становлення особистості. Для таких дітей необхідна особлива система виховання, яка базується на розгортанні двох сторін діяльності: предметно-практичної та тієї, що пов’язана із засвоєнням норм людських взаємин; б) формування у дітей даної категорії здатності спиратися на ті аналізатори особистості, які функціонують нормально (зазначені аналізатори становлять собою сенсорну основу для компенсації порушень у різних напрямках); в) орієнтація соціально-педагогічного супроводу на забезпечення необхідних санітарно-гігієнічних умов безпосередньо в місцях життєдіяльності дітей з інвалідністю; г) формування у цих дітей “психологічної установки на значущість кожного з них як неповторної особистості, віри у себе й у те, що в разі необхідності вони отримають необхідну допомогу” [1].

Опора на вказані властивості при розробці програми дозволяє на науковій основі здійснити аналіз чинників, які породжували проблеми в досягненні оптимальної реабілітації та соціальної адаптації дітей з інвалідністю й обґрунтувати структурні компоненти програми та механізми її психолого-педагогічного забезпечення.

Загальна структура програми може складатися з чотирьох компонентів. Перший компонент – опис вихідного й прогнозованого станів соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю. Другий – пов’язаний з програмуванням системи соціально-педагогічних завдань щодо формування у них психологічної та практичної готовності до активної життєдіяльності та самореалізації. Третім є механізм реалізації спланованих завдань з урахуванням наявних у регіоні можливостей та особливостей. В останньому, четвертому, компоненті програми передбачено опис засобів соціально-педагогічного контролю за станом підвищення рівня соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю.

З метою детального опрацювання не лише педагогічного, а й соціального аспекту супроводу, слід врахувати різні технології соціальної допомоги, які складаються найчастіше з таких компонентів як структурний, функціональний, нормативний, операційний та інструментальний. Зміст цих компонентів технологізації містить поняття керованих та некерованих спеціальних ситуацій (структурний); дозволяє визначити механізми здійснення соціальних завдань (функціональний); установлює закономірності, принципи та правила (нормативний); відокремлює операції, їх синхронізацію (операційний); передбачає усталення всіх наявних засобів здійснення соціального регулювання (інструментальний).

При реалізації програми необхідно визначити функції соціально-педагогічного супроводу, до основних з яких ми відносимо:

✓ компенсаторну, яку ми розглядаємо як можливість дитини компенсувати свої об'єктивно обмежені можливості за допомогою засобів педагогічної підтримки, які здатні включити внутрішні резерви організму й надати додаткові соціальні можливості;

✓ адаптивну, яка дозволяє дитині з інвалідністю успішно адаптуватися до реалій соціальної дійсності, які швидко змінюються;

✓ розвивальну, яка спрямована на те, що, незважаючи на об'єктивне обмеження можливостей дитини, її смислотвердженнє життєве начало залишається незмінним – розвиток власних суб'єктивних якостей і безперервне збагачення творчого потенціалу власної особистості.

При цьому варто враховувати, що роль цих функцій у єдиній системі змінюється в ході успішного процесу соціалізації дитини, оволодіння нею основами життєдіяльності, формування позитивного суб'єктного досвіду життя в умовах об'єктивних життєвих обмежень. Загальні тенденції в цій зміні такі, що при успішному процесі соціалізації поступово втрачають вагу й значущість компенсаторна й адаптивна функції, а на перший план виходить функція розвивальна, яка виступає реальним орієнтиром подальшого становлення особистості дитини, входження її у доросле життя повноцінним членом.

Слід зазначити, що використання соціально-педагогічної технології при розробці регіональної програми соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю сприяє появі нових ставлень соціального оточення та самої дитини до її недоліків. Застосування практичних методів соціальної реабілітації сприятиме тому, що діти нашої категорії “будуть навчатися альтернативним способам спілкування, виявляти творчі здібності, усвідомлюючи основні правила поведінки тощо” [2].

В основі регіональної програми соціально-педагогічної підтримки дітей з інвалідністю лежить ідея адресної спрямованості та комплексності соціально-педагогічної допомоги кожній такій дитині. Тобто практична діяльність у її рамках орієнтована не на розрізнені заходи, а на їх цілісний комплекс з виходом на конкретну дитину.

До основних завдань програми, згідно з цілями та сутнісними характеристиками, ми зокрема віднесли:

- надання адресної медичної, фінансової, матеріальної допомоги дітям з інвалідністю;
- створення відповідних умов для утримання, навчання, виховання й повноцінного розвитку дітей з інвалідністю в закладах освіти та вдома;
- надання всебічної підтримки й допомоги інформаційного, соціально-правового, психолого-педагогічного характеру дітям даної категорії;
- розвиток творчих здібностей дітей та підлітків з інвалідністю, організація їх лікування та оздоровлення;
- сприяння працевлаштуванню дітей цієї групи, створення відповідної розгалуженої регіональної системи професійно-технічного навчання та вищої освіти для їх потреб;
- створення інформаційних банків даних дітей з інвалідністю та відповідних умов, у яких вони перебувають;
- організація ефективної роботи психолого-медико-педагогічних консультацій для своєчасного обстеження певних категорій дітей і надання їм та їхнім батькам професійних консультацій.

Відповідно до мети та завдань програми визначається зміст соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю, який групується за основними секторами:

✓ Соціально-педагогічна діяльність суб'єктів соціально-педагогічного супроводу щодо надання дітям з інвалідністю належної освіти та професійної підготовки;

✓ Сприяння реалізації професійно-трудоваих та економічних інтересів дітей означеної категорії;

✓ Створення умов щодо реалізації творчих та духовних інтересів дітей з інвалідністю;

✓ Забезпечення культурних інтересів та змістовного дозвілля дітей цієї групи;

✓ Сприяння участі молодих людей з інвалідністю у громадському та соціально-політичному житті регіону, держави.

Технологічно реалізація вищезазначеної загальної регіональної програми має здійснюватися через розробку низки індивідуальних програм розвитку для кожної дитини, які плануються відповідно до рівня використання. Оптимальним бачиться встановлення саме чотирьох рівнів: а) родинний рівень; б) рівень закладу освіти; в) рівень міста (району); г) рівень області.

Планування та реалізація регіональної програми соціально-педагогічного супроводу дітей

визначеної нами категорії передбачає етапність роботи. Перший етап – *діагностично-організаційний*, який включає “комплексну первинну, а потім щорічно повторювану психолого-педагогічну діагностику хворої дитини та вивчення запитів, планів її та її батьків” [6]. Наступним кроком є аналіз соціально-педагогічної ситуації, у якій перебуває дитина і вивчення можливостей усіх суб’єктів соціально-педагогічного супроводу. Завершується цей етап розробкою взаємодоповнюючих програм індивідуального розвитку та соціально-педагогічного супроводу дитини з інвалідністю. На другому *діяльнісному* етапі здійснюється основна соціально-педагогічна робота щодо реалізації програми. З цією метою у кожному конкретному випадку формулюються основні принципи організації діяльності, визначається пріоритетність напрямів соціально-педагогічної роботи, формується її конкретний зміст індивідуальної спрямованості за визначеними секторами. Вирішуються також питання місця здійснення реабілітації та соціальної адаптації дитини з інвалідністю: за місцем мешкання батьків (у навчальному закладі або вдома) або у спеціальному навчально-виховному закладі. При цьому визначаються комплекси системних і цілеспрямованих заходів з дітьми і батьками. Зауважимо, що для кожної дитини з інвалідністю визначається індивідуальний варіант заходів соціально-педагогічної реабілітації та відповідного супроводу з боку учасників даного процесу. На третьому етапі – *соціальної інтеграції дитини у суспільство* – вирішуються питання її навчання після закінчення закладу загальної середньої освіти з подальшим працевлаштуванням.

Слід підкреслити, що згідно з логікою системного і різнорівневого підходу розробляються і синхронно реалізуються програми на рівні кожного міста, району, навчального закладу. У них передусім передбачається створення відповідних банків даних про дітей даної категорії за видами, типами, рівнем прояву тощо. Така класифікація дітей дозволяє на місцях точно передбачити загальну ситуацію та спланувати обсяг і характер необхідної підтримки і медичної допомоги.

Важливо зазначити, що в рамках реалізації програми є необхідним передбачити дієву “систему підготовки і перепідготовки педагогічних та соціальних працівників щодо впровадження сучасних психолого-педагогічних, соціальних, спеціально-дефектологічних методів і технологій роботи з даною категорією дітей і підлітків” [5]. При цьому комплекс заходів щодо впровадження нових постійно-діючих семінарів, тренінгів, тематичних конференцій доповнюється створенням експериментальних майданчиків, накопиченням науково-методичних матеріалів відповідного призначення тощо.

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити певні **висновки**.

1. Реалізація програми сприяє гуманізації ставлення до дитини з інвалідністю за рахунок залучення широкого кола учасників допомоги та публічного висвітлення проблеми “інвалідність – соціум”.

2. Регіональна програма – це науково-обґрунтований алгоритм, що забезпечує логічну впорядкованість й етапність дій усіх суб’єктів соціально-педагогічного супроводу дітей з інвалідністю.

3. Програма дозволяє реалізувати державно-громадську систему управління процесом соціально-педагогічного супроводу дітей даної категорії.

4. Впровадження програми дає можливість надавати дієву допомогу кожній родині, яка цього потребує у правовій, соціальній, економічній, медичній, психолого-педагогічній підтримці інтересів та запитів дитини з інвалідністю щодо її самовизначення і подальшої самореалізації у суспільному житті.

Використана література:

1. Ляшенко В. І. Рання соціальна реабілітація дітей-інвалідів – шлях до їх соціалізації. *Соціальна педіатрія*. Київ, 2001.
2. Саранов А. М. Инновационный процесс как фактор саморазвития современной школы: методология, теория, практика : монография. Волгоград : Перемена, 2000.
3. Селиванова Н. В. Воспитательное пространство как педагогическое понятие и феномен педагогической действительности. *Теоретико-методологические проблемы современного воспитания* : сб. науч. тр. /под ред. Н. К. Сергеева, Н. М. Борятко. Волгоград : Перемена, 2004.
4. Соціальна робота в Україні : навч. посібник / І. Д. Зверева, О. В. Беспалько, С. Я. Харченко та ін. ; за заг. ред.: І. Д. Зверєвої, Г. М. Лактіонової. Київ : Центр навч. Л-ри, 2004.
5. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : наково-навч.-метод. Посібник для студ., магістрантів, аспірантів та спеціалістів у галузі соціальної педагогіки, соціальної роботи / С. Я. Харченко, М. С. Кратінов, Л. Ц. Ваховський та ін. Луганськ : Альма-матер, 2003.
6. Соціально-педагогічна робота з дітьми та молоддю з функціональними обмеженнями : навч.-метод. Посібник для соціальних працівників і соціальних педагогів / за ред. А. Й. Капської. Київ : ДЦССМ, 2003.

7. Ященко М. А. Самоврядувальний механізм здійснення регіональної соціальної політики за умов трансформації українського суспільства : автореф. дисс. ... канд. соціол. наук / Харк. пед. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків, 2005.

References:

1. Liashenko V. I. Rannia sotsialna rehabilitatsiia ditei-invalidiv – shliakh do yikh sotsializatsii. *Sotsialna pediatria*. Kyiv, 2001.
2. Saranov A. M. Innovacionnyj process kak faktor samorazvitiya sovremennoj shkoly: metodologiya, teoriya, praktika : monografiya. Volgograd : Peremena, 2000.
3. Selivanova N. V. Vospitatelnoe prostranstvo kak pedagogicheskoe ponyatie i fenomen pedagogicheskoy dejstvitelnosti. *Teoretiko-metodologicheskie problemy sovremennogo vospitaniya* : sb. Nauch. Tr. / pod. Red. N. K. Sergeeva, N. M. Borytko. Volgograd : Peremena, 2004.
4. Sotsialna robota v Ukraini : navch. Posibnyk / I. D. Zviereva, O. V. Bepalko, S. Ya. Kharchenko ta in. ; za zah. Red.: I. D. Zvierievoi, H. M. Laktionovoi. Kyiv : Tsentri navch. L-ry, 2004.
5. Sotsialna robota z riznymy katehoriiami kliientiv: nakovo-navch.-metod. Posibnyk dlia stud., mahistrantiv, aspirantiv ta spetsialistiv u haluzi sotsialnoi pedahohiky, sotsialnoi roboty / S. Ya. Kharchenko, M. S. Kratinov, L. Ts. Vakhovskiy ta in. Luhansk : Alma-mater, 2003.
6. Sotsialno-pedahohichna robota z ditmy ta moloddu z funktsionalnymy обмежениamy: navch.-metod. Posibnyk dlia sotsialnykh pratsivnykiv i sotsialnykh pedahohiv / za red. A. Y. Kapskoi. Kyiv : DTSSM, 2003.
7. Iashchenko M. A. Samovriaduvalnyi mekhanizm zdiisnennia rehionalnoi sotsialnoi polityky za umov transformatsii ukrainskoho suspilstva : avtoref. Dys. ... kand. Sotsiol. Nauk / Khark. Nats. Un-t im. V. N. Karazina. Kharkiv, 2005.

Тесленко В. В. Особенности разработки региональной программы агістран-педагогического сопровождения детей с инвалидностью.

В статье рассматриваются вопросы механизма создания региональной программы социально-педагогического сопровождения детей с инвалидностью. В ее основу положена система идей и принципов доступности, целостности в создании специфической воспитательной среды, субъективной направленности в образовательно-развивающем процессе, комплексного подхода к социально-педагогическому сопровождению детей этой категории. Цель программы заключается в социально-правовой защите детей, подготовке их к самостоятельной жизни за счет создания вариативных, индивидуально-ориентированных разноплановых условий развития и социализации. Определены основные функции социально-педагогического сопровождения (компенсаторная, адаптивная и развивающая) и главные задания. В конце работы сделаны соответствующие выводы.

Ключевые слова: программа, дети с инвалидностью, реабилитация, социальная адаптация, сопровождение, воспитание, развитие, социализация, функции, задания, самореализация.

Teslenko V. V. Features of the development of the regional program of social and pedagogical support for children with disabilities

The article deals with the issues of the mechanism of creating the regional program of social and pedagogical support for children with disabilities. It is based on a system of ideas and principles of accessibility, integrity in creating the specific educational environment, a subjective focus in the educational process, an integrated approach to social and pedagogical support for this category of children. The purpose of the program is social and legal protection of children, their preparation to independent life by creating variational, individually oriented diverse conditions of development and socialization. The principal functions of social and pedagogical support (compensatory, adaptive, developmental) and main goals are defined. At the end of the work the corresponding conclusions are made.

Keywords: program, children with disabilities, rehabilitation, social adaptation, support, education, development, socialization, functions, goals, self-realisation.

УДК 376.[112.4; 42]

Хіля А. В., Саранча І. Г.

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ В ІНКЛЮЗИВНИЙ ОСВІТНІЙ ПРОСТІР ДІТЕЙ З ПОРУШЕННЯМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СФЕРИ

Стаття присвячена питанням інтеграції в освітній простір дітей з порушеннями інтелектуальної сфери. Особливо розглядається питання розуміння та прийняття дітей з порушеннями в активний соціум та залучення до навчально-виховних процесів через інтеграційні процеси створення інклюзивної освіти. Зокрема звертається увага